

BESLUT ENLIGT 58 § OCH 58 D § I LAGEN OM SMITTSAMMA SJUKDOMAR SOM GÄLLER INOM KOMMUNERNA I SÖDRA KARELENS, HELSINGFORS OCH NYLANDS, KYMMENEDALENS OCH PÄIJÄNNE-TAVASTLANDS SJUKVÅRDSDISTRIKT

BAKGRUND

Världshälsoorganisationen WHO klassificerade coronavirusepidemin som en pandemi den 11 mars 2020. Coronaviruset är en allmänfarlig smittsam sjukdom. Enligt statsrådets första rekommendation 16.3.2020 skulle offentliga sammankomster begränsas för att förhindra spridning av den infektion (covid-19) som det nya coronaviruset orsakade.

Regionförvaltningsverket i Södra Finland har 17.3.2020–9.4.2021 fattat beslut om restriktioner enligt lagen om smittsamma sjukdomar för sin region.

Regionförvaltningsverket i Södra Finland förbjöd med beslutet 31.3.2021 (ESAVI/10258/2021) alla offentliga tillställningar och allmänna sammankomster med över 6 personer inomhus och i avgränsade områden utomhus i kommunernas områden i verksamhetsområdet och meddelade att en förutsättning för offentliga tillställningar och allmänna sammankomster med högst 6 personer är att man följer undervisnings- och kulturministeriets och Institutet för hälsa och välfärds anvisningar.

Dessutom har regionförvaltningsverket i samma beslut med stöd av 58 d § 1 momentet i lagen om smittsamma sjukdomar ålagt samtliga aktörer som avses i 58 d § 5 momentet att i kommunernas områden i verksamhetsområdet ordna användningen av utrymmen som avses i 3 momentet som är öppna för allmänheten eller avsedda för en begränsad kund- eller deltagargrupps vistelse på ett sådant sätt att kunderna och sällskap som deltar i verksamheten de facto kan undvika sådan närkontakt med varandra som avses i 4 momentet.

Beslutet är i kraft 1.4.2021–30.4.2021.

HÖRANDE

En hörandeprocess hade kunnat äventyra syftet med det här beslutet. Den försening hörandet hade medfört skulle ha inneburit betydande olägenheter för människors hälsa och den allmänna säkerheten. Därför har regionförvaltningsverket med stöd av 34 § 2 momentet 4 punkten i förvaltningslagen (434/2003) inte ordnat något hörande i ärendet.

REGIONFÖRVALTNINGSVERKETS BESLUT OCH MOTIVERING

Beslut

Förbud mot offentliga tillställningar och allmänna sammankomster (58 §)

Regionförvaltningsverket i Södra Finland förbjuder med stöd av 58 § 1 momentet i lagen om smittsamma sjukdomar alla offentliga tillställningar och allmänna sammankomster som ordnas inomhus eller utomhus i kommunernas områden i Södra Karelen, Helsingfors och Nylands, Kymmenedalens och Päijänne-Tavastlands sjukvårdsdistrikt.

Inomhus och i avgränsade områden utomhus kan offentliga tillställningar och allmänna sammankomster med högst 6 (sex) personer emellertid ordnas under förutsättningen att man kan trygga säkerheten i dem genom att följa undervisnings- och kulturministeriets och Institutet för hälsa och välfärds anvisningar av den 21 september 2020 (bilaga 1).

Förutsättningar för användningen av utrymmen som är avsedda för kunder och deltagare (58 d §)

Regionförvaltningsverket i Södra Finland förpliktar med stöd av 58 d § 1 momentet i lagen om smittsamma sjukdomar samtliga aktörer som avses i 58 d § 5 moment att ordna användningen av sådana utrymmen i kommunernas områden i Södra Karelen, Helsingfors och Nylands, Kymmenedalens och Päijänne-Tavastlands sjukvårdsdistrikt som avses i 3 momentet som är öppna för allmänheten eller avsedda för en begränsad kund- eller deltagargrupps vistelse så att kunder, de som deltar i verksamheten och sällskap de facto kan undvika sådan närkontakt med varandra som avses i 4 momentet.

Aktörerna enligt 58 d § 5 momentet, i 3 momentet avsedda utrymmen som är öppna för allmänheten eller avsedda för en begränsad kund- eller deltagargrupps vistelse och i 4 momentet avsedd närkontakt definieras i motiveringen till beslutet.

Beslutet gäller inte läroanstalternas verksamhet, småbarnspedagogik, professionell idrott eller verksamhet som hör till privatlivet eller familjelivet.

Beslutet är i kraft 1.5.2021–16.5.2021.**Motivering***Väsentliga bestämmelser*

Enligt 1 § i lagen om smittsamma sjukdomar är syftet med lagen att förebygga smittsamma sjukdomar och spridningen av dem samt deras negativa konsekvenser för människor och samhället.

I 58 § 1 mom. i lagen om smittsamma sjukdomar bestäms att när en allmänfarlig smittsam sjukdom eller en sjukdom som med fog misstänks vara en allmänfarlig smittsam sjukdom som medför omfattande smittrisk har konstaterats eller med fog kan väntas förekomma, kan regionförvaltningsverket inom sin region fatta beslut om att stänga verksamhetsenheter inom socialvården och hälso- och sjukvården, läroanstalter, daghem, bostäder och motsvarande lokaler och förbjuda allmänna sammankomster eller offentliga tillställningar, om sådana begränsningar behövs inom flera kommuners område. En ytterligare förutsättning är att åtgärden är nödvändig för att förhindra spridningen av en allmänfarlig sjukdom eller en sjukdom som med fog misstänks vara en allmänfarlig sjukdom. Enligt paragrafens 3 moment får besluten som avses i 1 momentet meddelas för högst en månad. Åtgärderna ska genast avslutas när det inte längre finns någon smittrisk.

Genom lagen om ändring och temporär ändring av lagen om smittsamma sjukdomar (147/2021) har till lagen om smittsamma sjukdomar bland annat temporärt lagts till paragraferna 58 c–58 h och 59 a–59 e §. De temporära paragraferna ovan är i kraft till och med 30.6.2021.

58 d och 58 g § i lagen om smittsamma sjukdomar har ändrats genom lagen om ändring av 58 d och 58 g § i lagen om smittsamma sjukdomar (262/2021). Ändringen trädde kraft 31.3.2021 och gäller till och med 30.6.2021.

I 58 c § 1 momentet i lagen om smittsamma sjukdomar bestäms det att en i 3 mom. avsedd aktör som disponerar över sådana utrymmen inomhus som är öppna för allmänheten eller avsedda för en begränsad kund- eller deltagargrupps vistelse eller sådana med avseende på område och funktion avgränsade utrymmen utomhus som används för syften som riktar sig till kunder eller deltagare och för vars användning för verksamheten i fråga verksamhetsarrangören ansvarar vid en viss tidpunkt ska, för att förhindra spridning av covid-19-epidemin, i sin verksamhet se till att:

- 1) kunderna och deltagarna har möjlighet att rengöra händerna,
- 2) kunderna och deltagarna ges instruktioner om upprätthållande av tillräckliga avstånd, om rengöring av händerna och om andra motsvarande rutiner som förhindrar spridning av smitta; och

3) rengöringen av utrymmen och ytor effektiviseras utöver vad som någon annanstans föreskrivs om rengöring när det gäller verksamheten i fråga.

Enligt 2 momentet i den aktuella paragrafen ska en i 3 momentet avsedd aktör som disponerar över utrymmen som avses i paragrafen dessutom ordna kundernas och deltagarnas vistelse så att personerna fördelas så glest som möjligt med beaktande av verksamhetens särdrag och placera eventuella kundplatser tillräckligt långt från varandra.

I paragrafens 3 moment föreskrivs om de aktörer som omfattas av skyldigheterna som föreskrivs i paragrafen 58 c. Enligt 4–5 momentet i paragrafen gäller skyldigheterna som föreskrivs i 1 momentet dock inte verksamhet som hör till privatlivet eller familjelivet och de får inte hindra rätten till lagstadgade tjänster eller rätten att få sin sak behandlad av en behörig myndighet eller hindra en tjänsteman eller tjänsteinnehavare från att sköta sina tjänsteåligganden.

Enligt 7 momentet i den aktuella paragrafen får närmare bestämmelser om ordnande av möjlighet att rengöra händerna, om instruktioner till kunder och deltagare samt om rengöring av utrymmen och ytor utfärdas genom förordning av statsrådet.

Om det är uppenbart att åtgärderna enligt 58 c § och andra åtgärder som redan har vidtagits inte är tillräckliga och om det för att förhindra spridning av covid-19-epidemin när de kriterier som anges i 2 momentet uppfylls är nödvändigt, kan regionförvaltningsverket enligt 58 d § 1 momentet i lagen om smittsamma sjukdomar inom sitt verksamhetsområde meddela ett beslut som förpliktar alla aktörer som nämns i 5 momentet och förordnar att användningen av utrymmen som är öppna för allmänheten eller avsedda för en begränsad kund- eller deltagargrupps vistelse ska ordnas så att kunder och de som deltar i verksamheten samt sällskap de facto kan undvika i 4 momentet avsedd närkontakt med varandra. En ytterligare förutsättning för regionförvaltningsverkets beslut är att åtgärderna är nödvändiga i flera kommuners områden. Av beslutet ska det framgå att aktören kan fullgöra sin skyldighet genom att begränsa antalet kunder, genom att arrangera kundplatserna eller lokalerna eller på något annat sätt som beaktar verksamhetens särdrag. I beslutet ska det dessutom redogöras för vad som avses med utrymmen som är öppna för allmänheten och utrymmen avsedda för en begränsad kund- eller deltagargrupps vistelse samt närkontakt. Skyldigheterna enligt ett samtidigt gällande beslut av kommunen kompletterar de skyldigheter som fastställts i ett beslut av regionförvaltningsverket som är i kraft inom kommunens område.

Enligt 2 momentet i den aktuella paragrafen kan ett beslut enligt 1 momentet fattas om incidensen av bekräftade smittfall inom sjukvårdsdistriktets område under de senaste 14 dagar för vilka information finns att tillgå är minst 25 per 100 000 invånare och det

inom kommunens eller sjukvårdsdistriktets område konstateras sjukdomskluster vars smittkedjor inte kan spåras på ett tillförlitligt sätt och som enligt en sakkunnigbedömning medför en betydande risk för spridning av nya smittor inom området.

I 3 momentet i den aktuella paragrafen föreskrivs att i 1 momentet avsedda utrymmen som är öppna för allmänheten eller avsedda för en begränsad kund- eller deltagargrupps vistelse är 1) utrymmen inomhus som används för samtidig vistelse av fler än 10 kunder eller deltagare, 2) med avseende på område och funktion avgränsade utrymmen utomhus som används för syften som riktar sig till fler än 50 kunder eller deltagare samtidigt och för vars användning för verksamheten i fråga verksamhetsarrangören ansvarar vid en viss tidpunkt och 3) utrymmen som används för verksamhet som avses i 58 g 4 mom. oberoende av antalet kunder eller deltagare i verksamheten.

Enligt 4 momentet i den aktuella paragrafen avses med närkontakt att människor 1) vistas ansikte mot ansikte eller i samma utrymme på mindre än två meters avstånd från varandra i mer än 15 minuter eller 2) har fysisk kontakt med varandra.

Enligt 5 momentet i paragrafen förpliktar ett beslut som avses i 1 momentet följande aktörer som disponerar över utrymmena och använder dem i sin verksamhet:

- 1) privata sammanslutningar, stiftelser och andra juridiska personer, dock inte de utövare av förplägnadsverksamhet som avses i 1 § 2 momentet 6 punkten i lagen om inkvarterings- och förplägnadsverksamhet och i motsvarande lagstiftning i landskapet Åland;
- 2) enskilda näringsidkare;
- 3) kommuner och samkommuner;
- 4) religionssamfund;
- 5) offentligrättsliga inrättningar.

Enligt 6–7 momenten i paragrafen tillämpas ett beslut som avses i 1 momentet dock inte på läroanstalternas verksamhet, småbarnspedagogik, professionell idrott eller verksamhet som hör till privatlivet eller familjelivet. Ett beslut som avses i 1 momentet får inte heller hindra rätten till lagstadgade tjänster eller rätten att få sin sak behandlad av en behörig myndighet eller hindra en tjänsteman eller tjänsteinnehavare från att sköta sina tjänsteåligganden.

Enligt 8 momentet i den aktuella paragrafen får ett beslut som avses i 1 momentet fattas för högst en månad åt gången. Beslutet ska omedelbart upphävas om de kriterier som anges i paragrafen inte längre uppfylls.

I 58 g § 1 momentet i lagen om smittsamma sjukdomar bestäms det att om det är uppenbart att åtgärderna enligt 58 d § och andra åtgärder som redan har vidtagits inte kan anses vara tillräckliga på grund av en särskild spridningsrisk i anslutning till verksamheten och om det när de kriterier som anges i 2 mom. uppfylls är nödvändigt för att förhindra en okontrollerad spridning av covid-19-epidemin, kan det kommunala organ som ansvarar för bekämpningen av smittsamma sjukdomar meddela ett sådant beslut inom sitt verksamhetsområde som förpliktar alla aktörer som utövar i 4 mom. avsedd verksamhet och disponerar över utrymmen, enligt vilket utrymmen för kunder, utrymmen för deltagare och väntsalar som är öppna för allmänheten eller avsedda för en begränsad kund- eller deltagargrupps vistelse ska stängas för kunder och deltagare. Utöver det som föreskrivs i 44 § i förvaltningslagen ska det i beslutet anges vad som avses med verksamhet som utgör en särskild risk för spridning av sjukdomen covid-19 och med utrymmen som är öppna för allmänheten eller avsedda för en begränsad kund- eller deltagargrupps vistelse.

Regionförvaltningsverken kan fatta motsvarande beslut inom sitt område om åtgärderna är nödvändiga inom flera kommuners områden. Skyldigheterna enligt ett samtidigt gällande beslut av kommunen kompletterar de skyldigheter som fastställts i ett beslut av regionförvaltningsverket som är i kraft inom kommunens område.

Enligt 2 momentet i den aktuella paragrafen ska för ett beslut enligt 1 momentet ställas motsvarande förutsättningar som för beslut enligt 58 d § emellertid så att incidensen över 14 dygn per 100 000 invånare ska var minst 50. En ytterligare förutsättning är att antalet smittfall inom sjukvårdsdistriktets område enligt en sakkunnigbedömning bedöms leda till att behovet av sjukhusvård och intensivvård ökar i betydande grad, till att social- och hälsovårdspersonalens tillräcklighet eller omsorgen om klienter eller vården av patienter väsentligt äventyras eller till någon annan motsvarande överbelastning av social- och hälsovårdssystemet. Enligt 3 momentet i samma paragraf ska samkommunen för ett sjukvårdsdistrikt utan dröjsmål meddela kommunerna och regionförvaltningsverket inom sitt område om att en situation som avses i 2 momentet föreligger eller att det finns en motiverad risk för att en sådan situation uppkommer.

Enligt 4 momentet i den aktuella paragrafen förpliktar ett beslut som avses i 1 momentet aktörer som disponerar över utrymmen när de utövar idrotts- eller sportverksamhet som avses i 1 punkten eller nöjes- eller rekreationsverksamhet som avses i 2–6 punkten i följande utrymmen:

- 1) utrymmen inomhus som används för lagsport, gruppträning, utövande av kontaktsporter och andra motsvarande former av sport eller idrott samt träningslokaler och andra motsvarande utrymmen för inomhusidrott,

- 2) allmänna bastur och simhallars, friluftsbads och badinrättnings bassängområden samt omklädningsrum som finns i omedelbar anslutning till dem,
- 3) dansställen och utrymmen som används för körsång, amatörteater och annan motsvarande hobbyverksamhet i grupp,
- 4) nöjes- och temparker, tivolin samt djurparkers utrymmen inomhus,
- 5) inomhuslekparker och inomhuslekplatser;
- 6) allmänna utrymmen i köpcentra, med undantag för affärslokaler i detaljhandeln och lokaler som används för tillhandahållande av tjänster samt passager till dessa lokaler.

Enligt 58 h § 1 momentet i lagen om smittsamma sjukdomar ska, om det kommunala organ som ansvarar för bekämpningen av smittsamma sjukdomar eller regionförvaltningsverket har fattat ett beslut som avses i 58 d § 1 momentet, den aktör som disponerar över utrymmen avsedda för kunder eller deltagare och den aktör som använder utrymmena i sin verksamhet utarbeta en skriftlig plan för hur aktören fullgör de skyldigheter och iakttar de begränsningar som fastställts i beslutet. Enligt 3 momentet i den aktuella paragrafen ska den plan som avses i paragrafen på begäran visas för kommunen eller regionförvaltningsverket. Planen, med undantag av personuppgifter som ingår i den, ska i utrymmet hållas framlagd för kunderna och dem som deltar i verksamheten. I 4 momentet i den aktuella paragrafen föreskrivs att närmare bestämmelser om innehållet i och utarbetandet av den plan som avses i denna paragraf får utfärdas genom förordning av statsrådet.

Enligt 59 a § 1 momentet i lagen om smittsamma sjukdomar övervakar regionförvaltningsverket och kommunen inom sina verksamhetsområden fullgörandet av de skyldigheter och iakttagandet av de begränsningar som det föreskrivs om i 58 §, 58 c § 1 och 2 momentet, 58 d samt 58 h § 1 momentet samt iakttagandet av beslut som gäller dessa. I 59 b § i lagen om smittsamma sjukdomar föreskrivs om inspektioner som görs för att genomföra övervakningen och i 59 c § om behörigheten att meddela förelägganden och tvångsmedel.

Enligt 1 § 1 momentet 14 punkten i statsrådets förordning om smittsamma sjukdomar är infektionen som orsakas av den nya typen av coronavirus en allmänfarlig smittsam sjukdom.

Förarbetet till lagen

Enligt specialmotiveringarna i regeringens proposition (245/2020) gällande 58 d § bestäms basen för regionförvaltningsverkets och kommunens prövning enligt THL:s data och anvisningar med beaktande av den noggrannare områdesbild sjukvårdsdistriktet skapar och andra regionala åtgärder. Besluten ska motiveras med regionala behov, och de ska innehålla en helhetsbedömning av åtgärdernas epidemiologiska och

samhälleliga konsekvenser. Enligt propositionen är syftet utöver att hindra spridningen av coronavirussmitta att ur näringsidkarens perspektiv iaktta den förvaltningsrättsliga principen om minsta olägenhet, och de metoder som medför fler skyldigheter för näringsidkarna ska komma i sista hand. I propositionen konstateras ungefär på motsvarande sätt gällande 58 g § i lagen om smittsamma sjukdomar. I specialmotiveringen till den aktuella paragrafen konstateras dessutom att bestämmelsen är en sista utväg för att genom myndighetsåtgärder snabbt, med tillräcklig framförhållning och så kortvarigt som möjligt reagera på ett svårt regionalt smittläge, om spridningen av covid-19-epidemin i en region inte kan hindras med några andra medel.

Social- och hälsovårdsutskottet föreslog i sitt betänkande (ShUB 7/2021 rd) med anledning av propositionen om ändring av 58 d § och 58 g § i lagen om smittsamma sjukdomar (RP 31/2021 rd) att 58 d § i lagen om smittsamma sjukdomar enligt grundlagsutskottets utlåtande borde ändras så att begränsningsåtgärderna som avses i 58 d § ska kunna riktas till alla aktörer som avses i 58 g §. Otillräckligheten i dylika lindrigare åtgärder är också en förutsättning för att stänga utrymmen med stöd av 58 g §.

Nationell styrning och det epidemiologiska läget

Enligt Institutet för hälsa och välfärd smittar det nya coronaviruset (SARS-CoV2) framför allt som droppsmitta när en insjuknad person hostar eller nyser. I närkontakter kan coronaviruset också smitta genom beröring, om en insjuknad exempelvis har hostat i handen och därefter rört en annan person. Viruset kan även smitta vid beröring av ytor där det nyligen kommit luftvägssekret från en smittad person. Coronavirussen är dock uppbyggda så att de inte klarar sig en längre tid på ytor.

Det är typiskt för virus att de muterar. Detta gäller också coronaviruset. När virusen förökar sig uppstår det förändringar, dvs. mutationer, i deras arvs massa. Virusmutationerna kan till sina egenskaper avvika från den tidigare virusstammen. Ute i världen cirkulerar för närvarande många olika varianter av coronaviruset. En del av dem sprids snabbare än tidigare varianter. För närvarande finns det dock inte tillräckligt med klara bevis för att virusvarianterna som just nu cirkulerar i Finland skulle osaka en allvarligare sjukdom än tidigare virusstammar.

Coronavaccinet ger skydd mot covid-19 och särskilt allvarliga former av sjukdomen. Man vet inte ännu med säkerhet hur bra coronavaccinen förhindrar att viruset smittar från en människa till en annan. I takt med nya forskningsrön får man mer information om vaccinens förmåga att förhindra smitta. Enligt nuvarande uppgifter skyddar de coronavaccin som nu används också mot de virusvarianter som har påträffats i Finland. Vaccinernas skyddseffekt kan dock vara svagare mot vissa

varianter. Det är sannolikt att vaccinen ger ett effektivt skydd mot allvarliga former av sjukdomen.

Finland deltar i Europeiska unionens alla anskaffningar av coronavirusvaccin. Vaccinerna som anskaffas har valts ut utgående från när de sannolikt kommer att vara färdiga och enligt deras förmodade effekt och säkerhet. Tidtabellen för vaccinationerna i Finland påverkas mest av när försäljningstillstånden beviljas och av tillgången på vacciner. Coronavaccineringarna har inletts inom EU och 27.12.2021 även i Finland.

Med coronavaccinationerna strävar man i Finland i första hand efter att förhindra den sjukdomsburden som coronaviruset orsakar, dvs. allvarliga sjukdomsfall, dödsfall i förtid och förlorade levnadsår samt att bevara hälso- och sjukvårdens kapacitet. Social- och hälsovårdsministeriet ansvarar för anskaffningen av vaccin. Det slutliga beslutet om vilka vaccin som anskaffas fattas av statsrådet. Riksdagen fattar beslut om finansieringen av vaccinanskaffningen. Ministeriet har konstaterat att man kommer att införskaffa coronavaccin till hela befolkningen. Eftersom vaccinerna fås gradvis erbjuds vaccin först till viss personal inom social- och hälsovården och grupper som riskerar insjukna allvarligt i covid-19, det vill säga äldre och personer med medicinska riskfaktorer. Vaccinering av resten av befolkningen kan enligt nuvarande uppskattning inledas under sommaren 2021.

Statsrådet har i sitt principbeslut av den 3 september 2020 (VNK/2020/106) förordat social- och hälsovårdsministeriets handlingsplan för genomförande av rekommendationer och begränsningar enligt hybridstrategin för hantering av coronakrisen efter covid-19-epidemins första fas (Social- och hälsovårdsministeriets publikationer 2020:27). I planen är utgångspunkten för hanteringen av epidemin sådana åtgärder och beslut som enligt lagen om smittsamma sjukdomar fattas av lokala och regionala myndigheter.

Statsrådets principbeslut 23.10.2020 om rekommendationer i anslutning till genomförandet av handlingsplanen för hybridstrategin (STM/2020/192) innehåller nationella och regionala rekommendationer som stöder regionala åtgärder för att förhindra epidemispridningen och bidrar till att begränsa epidemin så snabbt som möjligt. I principbeslutet anges det att epidemin med stöd av lagen om smittsamma sjukdomar bekämpas i första hand genom lokala och regionala åtgärder. Rekommendationerna i principbeslutet baserar sig på de riktlinjer som regeringen fastställde den 15 oktober, och de tar hänsyn till den epidemiologiska lägesbedömningen.

Social- och hälsovårdsministeriet har 24.11.2020 utfärdat ett styrbrev om anvisningar och rekommendationer för att förhindra spridning av epidemin i Nyland och i andra landskap där det finns risk för samhällsspridning (VN/25925/2020). Ministeriet har bedömt de åtgärder

som de regionala myndigheterna har vidtagit i synnerhet i Nyland, men också åtgärderna i accelerations- och samhällsspridningsfasen mer allmänt i hela landet. Åtgärderna har rätt fokus, men den snabba utvecklingen av spridningen av sjukdomen visar att man inte har lyckats förhindra spridningen på ett effektivt sätt tillräckligt proaktivt eller i tillräcklig omfattning. Motsvarande aktörer i andra landskap där det finns risk för samhällsspridning uppmanas att på ett proaktivt sätt beakta dessa anvisningar och rekommendationer i sin egen verksamhet.

Social- och hälsovårdsministeriet har 18.12.2020 sänt kommunerna, sjukvårdsdistrikten och övriga samkommuner ett brev med titeln Förhindrande av epidemins spridning i landskap som befinner sig i eller närmar sig accelerations- eller samhällsspridningsfasen (VN/28363/2020). I brevet konstateras det bland annat att det fortsättningsvis finns en påtaglig risk att spridningen blir okontrollerad och vården överbelastad. Spridningen av sjukdomen och den risk den utgör mot människors hälsa och grundläggande rättigheter kan förhindras enbart med hjälp av snabba, proaktiva, målmedvetna och omfattande åtgärder. När det regionala läget bedöms måste också de omkringliggande områdenas och det nationella läget beaktas. Restriktionerna får inte heller avvecklas för tidigt, utan rekommendationerna och begränsningsåtgärderna ska lättas efter noga övervägande så att nya smittokluster inte uppstår.

Social- och hälsovårdsministeriet har dessutom 29.12.2020 sänt kommunerna, sjukvårdsdistrikten och övriga samkommuner ett brev om uppdatering av handlingsplanen för hybridstrategin (VN/288/2020). I brevet konstateras det att ministeriet i enlighet med Statsrådets principbeslut 22.12.2020 har uppdaterat handlingsplanen för hybridstrategin. I brevet konstateras det att handlingsplanen innehåller en redogörelse för beskrivningar som karaktäriserar tre epidemifaser. Med hjälp av beskrivningarna ska behovet och riktandet av rekommendationer och restriktioner bedömas och beskrivningarna ska användas som stöd för beslutsfattandet på regional och nationell nivå. Vissa detaljer i beskrivningarna av de olika epidemifaserna har preciserats på basis av erfarenheterna hösten 2020.

Social- och hälsovårdsministeriet har 28.1.2021 utfärdat ett styrbrev om begränsningsåtgärder för att hindra spridningen av den nya virusvarianten och epidemin (VN/909/2021). Enligt brevet utgör de nya varianter av SARS-COV-2 som har upptäckts ett nytt potentiellt betydande epidemiologiskt hot. Dessa virusvarianter sprider sig betydligt snabbare än coronavirusets tidigare subtyper. Trots att letaliteten inte verkar ha ökat kan den nya virusvarianten leda till en epidemi som sprids betydligt snabbare än förut, och på grund av det ökade antalet sjukdomsfall allvarligt hota hälso- och sjukvårdssystemets bärkraft. Eftersom den nya virusvarianten utgör ett allvarligt nytt hot har handlingsplanen för hybridstrategin kompletterats den 26 januari 2021. Statsrådet har förordat kompletteringen genom sitt principbeslut

(STM/12/2021). I brevet ges baserat på handlingsplanen rekommendationer för åtgärder i det rådande läget. I brevet lyfter man också fram att kompletteringen av handlingsplanen beskriver hur två olika situationer där epidemin accelererar kan se ut och åtgärdshelheterna för dessa situationer.

Statsrådet fattade 25.2.2021 ett principbeslut om att övergå till nivå två som avses i kompletteringen av handlingsplanen för hybridstrategin (STM/2021/32). Social- och hälsovårdsministeriet har 25.2.2021 utfärdat styrbrevet Restriktioner för att hindra spridningen av virusvarianten och epidemin – nya befogenheter enligt lagen om smittsamma sjukdomar och handlingsplanen för hybridstrategin (VN4947/2021). I brevet konstateras det att ändringen av lagen om smittsamma sjukdomar (147/2021), genom vilken nya temporära befogenheter för att förhindra spridning av epidemin fogades till lagen, trädde i kraft den 22 februari 2021. De tillfälliga befogenheterna gäller till och med den 30 juni 2021. Med anledning av lagändringen har ministeriet den 25 februari 2021 uppdaterat del 3 i handlingsplanen samt som bilaga till den ministeriernas tidigare åtgärdsrekommendationer för epidemins olika faser, som gavs den 23 oktober 2020.

Social- och hälsovårdsministeriet har 1.3.2021 (VN/5229/2021) gett ett styrbrev om att ta i bruk nivå två och de begränsningsåtgärder som hänför sig till ibruktagandet för att hindra spridning av virusvarianter och av epidemin. Enligt styrningsbrevet är landskapen inom verksamhetsområdet för Regionförvaltningsverket i Södra Finland, där åtgärdsnivå två är aktuella enligt ministeriets bedömning 24.2.2021 Helsingfors och Nyland samt Egentliga Tavastland. I styrningsbrevet konstateras det att social- och hälsovårdsministeriet anser att det i områden som har bedömts vara i samhällsspridningsfasen och som kan jämföras med dem är nödvändigt att omedelbart införa de åtgärder som anges i styrbrevet och som rekommenderas att vidtas i samhällsspridningsfasen. Dessutom anser social- och hälsovårdsministeriet det motiverat att rekommendera att de områden som bedöms vara i accelerationsfasen i syfte att stärka den riksomfattande epidemibekämpningen och hindra spridningen av epidemin omedelbart inför de åtgärder som rekommenderas i styrbrevet. Social- och hälsovårdsministeriet uppmanar regionerna att fastställa att ovan nämnda åtgärder ska iakttas fram till den 28 mars 2021.

Social- och hälsovårdsministeriet har 5.3.2021 preciserat sitt styrbrev av 1.3.2021 genom att bland annat konstatera att en riksomfattande nedstängning betyder att åtgärderna enligt åtgärdsnivå 2 enligt regeringens riktlinjer införs i alla områden där epidemin är i accelerationsfasen eller samhällsspridningsfasen, alltså i nästan hela landet. Motiveringen är det riksomfattande epidemiologiska läget. Åtgärderna enligt åtgärdsnivå 2 beskrivs i social- och hälsovårdsministeriets styrningsbrev 1.3.2021. Genom åtgärderna för

nivå två försöker man åstadkomma en snabb och kraftig minskning av kontakter under en viss tid i hela landet.

Social- och hälsovårdsministeriet har 5.3.2021 också gett ett kompletterande styrbrev till styrbrevet från den 1.3.2021 om Styråtgärder och rekommenderade åtgärder för regionerna för att förhindra att epidemin sprids. (VN/5896/2021). Åtgärderna på åtgärdsnivå 2 gäller de regioner som uppfyller kriterierna för samhällsspridningsfasen eller de regioner som av andra orsaker kan jämföras med dem när det gäller åtgärdsbehovet. Inom Päijänne-Tavastland och Södra Karelen har epidemin 3.3.2021 bedömts vara i samhällsspridningsfasen. Utgående från en bedömning av social- och hälsovårdsministeriets grupp för lägesbilder och modeller 3.3.2021 har ministeriet fattat beslut om att Södra Karelen och Päijänne-Tavastland ska styras till åtgärdsnivå två. Grunden för styrningen är att kriterierna för samhällsspridningsfasen uppfylls i regionerna. Social- och hälsovårdsministeriet styr Södra Karelen och Päijänne-Tavastland att omedelbart införa de åtgärder för samhällsspridningsfasen (inklusive de nya befogenheterna enligt lagen om smittsamma sjukdomar) och de tilläggsåtgärder som anges i handlingsplanen och den kompletterande handlingsplanen för genomförandet av hybridstrategin.

Social- och hälsovårdsministeriet har dessutom 5.3.2021 gett en anvisning Tillsynen över den ändring av lagen om smittsamma sjukdomar som trädde i kraft den 22 februari 2021, där det bland annat konstateras att regionförvaltningsverket, kommunen och Transport- och kommunikationsverket övervakar att lagen följs. Lagparagraferna gör det möjligt för de olika myndigheterna i kommunen, såsom hälsoskyddsmyndigheterna, att delta i övervakningen på ett flexibelt sätt. Kommunen, regionförvaltningsverket och Transport- och kommunikationsverket ska samarbeta sinsemellan i fråga om övervakningen.

Social- och hälsovårdsministeriet har 25.3.2021 (VN/5896/2021) gett ett styrningsbrev gällande begränsande och rekommenderade åtgärder för regionerna som ska hindra epidemispridningen. Enligt styrningsbrevet har Kymmenedalens område 24.3.2021 övergått från epidemins accelerationsfas till spridningsfasen. Utgående från en bedömning av social- och hälsovårdsministeriets grupp för lägesbilder och modeller 24.3.2021 har ministeriet fattat beslut om att Kymmenedalens område ska styras till åtgärdsnivå två. Grunden för styrningen är att kriterierna för samhällsspridningsfasen uppfylls i regionerna. Social- och hälsovårdsministeriet styr Kymmenedalens område att omedelbart införa de åtgärder för samhällsspridningsfasen (inklusive de nya befogenheterna enligt lagen om smittsamma sjukdomar) och de tilläggsåtgärder som anges i handlingsplanen och den kompletterande handlingsplanen för genomförandet av hybridstrategin.

Social- och hälsovårdsministeriet har 9.4.2021 (VN/9358/2021) gett ett styrningsbrev gällande begränsningsåtgärder för att hindra spridningen av virusvarianter och epidemin. Ny styrning gavs med brevet till och med 30.4.2021. Social- och hälsovårdsministeriet styr alla de områden som enligt Institutet för hälsa och välfärd och ministeriets bedömning uppfyller kriterierna för samhällsspridningsfasen eller som med tanke på behovet av åtgärder kan anses befinna sig i denna fas att införa de åtgärder för samhällsspridningsfasen (inkl. de nya befogenheterna enligt lagen om smittsamma sjukdomar) och de tilläggsåtgärder som anges i handlingsplanen och den kompletterande handlingsplanen för genomförandet av hybridstrategin.

Enligt social- och hälsovårdsministeriets brev, även om regionerna i regel styrs till åtgärder i samhällsspridningsfasen och tilläggsåtgärder som gäller den vuxna befolkningen, ska rekommendationer och begränsningar i de regioner som befinner sig i samhällsspridningsfasen, där epidemin inte visar tecken på avmattning, i princip inte avvecklas utan noggrann prövning av dess effekter och eventuella ersättande åtgärder. Även begränsningsåtgärder enligt handlingsplanen som påverkar barn och unga ingår fortsättningsvis i det urval av metoder som regionerna överväger. När epidemin lugnar ner sig ska rekommendationerna och begränsningarna avvecklas endast efter omsorgsfullt övervägande. Samtliga sjukvårdsdistrikt i Södra Finlands verksamhetsområde har fastställts höra till den gruppen.

Institutet för hälsa och välfärd (THL) har 23.2.2021 gett ett utlåtande om de åtgärdsnivåer för bekämpning av covid-19-epidemin som anges i social- och hälsovårdsministeriets handlingsplan. Institutet för hälsa och välfärd bedömer att covid-19-epidemin har ökat kraftigt sedan början av februari 2021 i synnerhet inom Helsingfors och Nylands sjukvårdsdistrikt. Både incidensen av sjukdomen särskilt hos unga och vuxna i arbetsför ålder samt belastningen på sjukhusvården har stigit till en högre nivå än under de föregående veckorna. Enligt uppgifter från sjukvårdsdistriktet har de infektioner som orsakas av coronavirusvarianten ökat klart och detta kan klart påskynda accelerationen av epidemin och leda till en betydande belastning av sjukhus- och intensivvården. Enligt utlåtandet vill man med åtgärderna på nivå två särskilt förhindra att epidemin accelererar till följd av att virusvarianter sprids.

Enligt Institutet för hälsa och välfärd (THL) riksomfattande lägesrapport om uppföljningen av hybridstrategin 14.4.2021 försämrades det nationella epidemiologiska läget avsevärt från och med mitten av februari. Antalet nya fall av covid-19 har minskat tydligt under de senaste fyra veckorna, vilket är ett bra tecken på att epidemin i Finland tills vidare håller på att lugna ner sig. Rekommendationerna och begränsningarna samt stängningen av förplägnadsrörelserna har uppenbart gett resultat och förhindrat smitta.

Antalet fall som konstaterats varje vecka och dagligen närmar sig läget i höstas. Det konstateras fortfarande så många fall att läget snabbt kan försämrats igen om kontakterna mellan människor ökar betydligt och smittan friare kan spridas bland befolkningen.

Under vecka 14 (5–11.4) konstaterades sammanlagt 2 507 nya fall av covid-19, vilket är mer än 700 fall färre än föregående vecka. Antalet fall under vecka 14 motsvarar antalet fall i början av februari, innan epidemin eskalerade betydligt i Finland. Under de två senaste veckorna förekom 104 nya fall per hundra tusen invånare och under de två föregående veckorna 160. Det uppskattade effektiva smittsamhetstalet är för närvarande 0,75–0,95 (90 % sannolikhetsintervall).

Antalet tagna prover sjönk något vecka 14. Å andra sidan har också andelen positiva prover av de testade proverna minskat under de senaste fyra veckorna, vecka 14 var andelen cirka 2,1%

I mars ökade behovet av specialiserad sjukvård och intensivvård. Under de senaste två veckorna har behovet av sjukvård och intensivvård minskat avsevärt. Enligt de senaste prognoserna kommer antalet perioder av specialiserad sjukvård och intensivvård sannolikt att vara mindre under den kommande veckan jämfört med tidigare.

Det epidemiologiska läget karaktäriseras av stora regionala skillnader och är fortfarande svårast i de södra och sydvästra delarna av landet. Incidensen har ökat särskilt i Östra Savolax och Päijänne-Tavastlands sjukvårdsdistrikts områden. Incidensen är alltså hög i Helsingfors och Nylands och Egentliga Finlands sjukvårdsdistrikts områden. I vissa områden är det epidemiologiska läget lugnt.

I hela landet kunde smittkällan för nya inhemska smittor utredas i över 70 % av fallen. Andelen utredda smittor är i samma till klass som veckan innan. Nästan 40 % av de nya smittorna konstaterades hos personer som var i karantän då smittan diagnostiserades. Den här andelen har ökat från förra veckan då cirka en tredjedel av alla smittor diagnostiserades hos personer som var i karantän.

Coronavaccineringen fortskrider bra i alla specialansvarsområden. THL rapporterar dagligen på sin webbplats om hur vaccinationerna framskrider. Av personer över 80 år och 75–79-åringar har över 85 % vaccinerats och av 70–74-åringarna nästan 75 %. Man uppskattar att alla personer i Finland som har fyllt 70 år ska ha fått en dos vaccin före veckorna 15–16. Bedömningen är att vaccinerarna har minskat behovet av sjukhusvård hos personer som har insjuknat i covid-19.

Statsrådet har i samarbete med republikens president 1.3.2021 konstaterat att Finland befinner sig i undantagsförhållanden på grund av coronavirusläget. Även om det epidemiologiska läget under de tre senaste veckorna har utvecklats i en gynnsam riktning, det vill säga antalet fall har klart minskat, så finns det inga garantier för att den

gynnsamma riktningen är bestående. Det konstateras alltså så många smittor att epidemispredningen också i fortsättningen måste hindras effektivt och rekommendationerna och begränsningarna ska avvecklas måttfullt.

Också under undantagsförhållanden bekämpas epidemin främst med lokala och regionala åtgärder med stöd av lagen om smittsamma sjukdomar. De rekommenderade och begränsande åtgärderna som är i kraft och stängningen av restaurangerna har hindrat smittor. Fastän det epidemiologiska läget har förbättrats är det motiverat att regionerna upprätthåller och vid behov proaktivt ökar effektiva och omfattande metoder för att förhindra smittor och trygga hälso- och sjukvårdens kapacitet om det regionalt finns tecken på att det epidemiologiska läget försämras. Genom proportionerliga begränsningsåtgärder samt effektiv testning och snabb smittspårning kan man främja och upprätthålla utvecklingen av det epidemiologiska läget i en gynnsam riktning.

En fortsatt gynnsam utveckling är en förutsättning för att det gradvis ska gå att lätta på och avveckla begränsningarna.

Coronaviruset smittar effektivt särskilt vid långvarig närkontakt. Var och en kan genom sitt eget agerande bromsa spridningen av coronaviruset. Det är av största vikt att man följer rekommendationerna och restriktionerna och kraftigt minskar mängden närkontakter. Också vid lindriga symtom som passar in på covid-19 ska man genast söka sig till test. Smittspridningen av de nya virusmutationerna från en människa till en annan kan förhindras med samma metoder som i fråga om coronaviruset som förekom redan tidigare.

Hälsosäkerheten vid gränserna har förbättrats. Social- och hälsovårdsministeriet anvisar alla behöriga myndigheter ska agera på ett sådant sätt som situationens allvar kräver och utöva alla sina befogenheter som lagen om smittsamma sjukdomar möjliggör för att förhindra att coronavirusepidemin sprids.

Det epidemiologiska läget i sjukvårdsdistriktens områden och erhållna sakkunnigutlåtanden

Syftet med regionförvaltningsverkets begränsande beslut är att som det föreskrivs i 1 § i lagen om smittsamma sjukdomar förebygga att sjukdomsläget förvärras. Risken för massexponeringar och för att sjukdomen sprids är särskilt stor i alla situationer med stora folksamlingar där personerna kan råka i närkontakt med varandra.

Sjukvårdsdistrikten inom Regionförvaltningsverket i Södra Finlands verksamhetsområde har i enlighet med den styrning som getts i social- och hälsovårdsministeriets brev den 10 september 2020 inrättat regionala samarbetsgrupper för covid-19. Samarbetsgrupperna beaktar i sina lägesbedömningar utöver epidemiläget också de totala konsekvenserna av smittbekämpningsåtgärderna, inklusive ekonomiska konsekvenser och konsekvenser som hänför sig till näringslivet. Regionförvaltningsverket deltar i arbetsgrupperna, liksom

också företrädare för Institutet för hälsa och välfärd samt närings-, trafik- och miljöcentralerna i respektive region.

Regionförvaltningsverket har av de regionala samarbetsgrupperna för Södra Karelen, Helsingfors och Nylands, Kymmenedalens och Päijänne-Tavastlands sjukvårdsdistrikt fått utlåtanden om covid-19-läget i respektive sjukvårdsdistrikt och gruppernas synpunkter på vilka restriktioner som behövs för att stävja epidemin.

Lägesbedömning av Södra Karelen sjukvårdsdistrikts samarbetsgrupp för covid-19

Den regionala samordningsgruppen för Södra Karelen sjukvårdsdistrikt konstaterade på sitt möte 20.4.2021 att distriktet befinner sig i coronaepidemins samhällsspridningsfas. Enligt gruppen är incidensen per 100 000 invånare över 14 dygn 71 i Södra Karelen sjukvårdsdistrikts område och andelen positiva prov cirka 2 %. Smittan kan spåras i cirka 80 % av fallen. En covid-19-patient vårdas på sjukhus.

Gruppen rekommenderar att regionförvaltningsverket förlänger beslutet enligt 58 d § i lagen om smittsamma till den 14 maj 2021. Enligt gruppen kan inte alla smittor spåras och dessutom diagnosticeras nya smittor dagligen. Enligt gruppen kan behovet av sjukhusvård åter öka när restriktioner upphävs. Gruppen anser att ett beslut enligt 58 d i lagen om smittsamma sjukdomar är nödvändigt och att dessutom en begränsning av antalet deltagare i offentliga tillställningar och allmänna sammankomster enligt 58 § i lagen om smittsamma sjukdomar är nödvändig för att förebygga epidemispridning. Enligt gruppen minskar metoderna för att avgränsa epidemin hela tiden.

Gruppen rekommenderar att antalet deltagare i offentliga tillställningar och allmänna sammankomster enligt samhällsspridningsfasen bör begränsas till sex (6) personer.

I efterhand specificerades att besluten enligt 58 § och 58 d § i lagen om smittsamma sjukdomar bör meddelas till 16.5.2021.

Enligt Institutet för hälsa och välfärds (THL) riksomfattande lägesrapporter för uppföljningen av hybridstrategin var incidensen per 100 000 invånare över sju dagar veckorna 11–14 i Södra Karelen sjukvårdsdistrikt 84.2, 82.7, 58.3 och 37.8, medan den procentuella andelen positiva prov av alla testade var 3.5, 3.6, 2.8 och 2.1.

Lägesbedömning av Helsingfors och Nylands sjukvårdsdistrikts samarbetsgrupp för covid-19

Enligt uppgifter från det möte som Helsingfors och Nylands regionala samordningsgrupp höll 20.4.2021 är området i samhällsspridningsfasen och incidensen per 100 000 invånare över 14 dagar har inom hela Helsingfors och Nylands sjukvårdsdistrikt varit 149, i Esbo 161, i Helsingfors 141, i Östra Nyland 96.4, i Kervo 246, i Mellersta Nyland 104

och i Vanda 207. Största delen av smittfallen, 34 %, konstateras hos 20–29-åringar.

Enligt materialet från mötet utgör andelen positiva prov av de testade 2.3 % inom Helsingfors och Nylands sjukvårdsdistrikt. Andelen kända smittkällor under veckorna 12–15 var 54.65, 57.19, 60.64 och 53.68. Antalet massexponeringar under veckorna 12–15 har varit 149, 132, 121 och 74.

Enligt gruppen finns det fortsättningsvis ett betydande antal covid-19-patienter i HNS, av dem får 17 intensivvård. Antalet intensivvårdspatienter är 1/3 av den befintliga intensivvårdskapaciteten. Belastningen som covid-19-patienterna, misstänkta fall och provtagningen innebär är avsevärd med tanke på hälso- och sjukvårdens funktion. Till den delen är hälso- och sjukvården överbelastad vad gäller specialiserad sjukvård. Enligt gruppen kan man inte bedöma hur läget kommer att se ut inom sjukvården om en vecka. Enligt gruppen är incidensen i HNS-området rejält över 50 och i området finns betydande smittkedjor där källan inte har kunnat spåras.

Helsingfors och Nylands regionala samordningsgrupp konstaterade under sitt möte 20.4.2021 att kriterierna i lagen på basis av förda diskussioner och det epidemiologiska läget uppfylls och att den rekommenderar att regionförvaltningsverket enligt 58 d § i lagen om smittsamma sjukdomar förutsätter att kunder och deltagare i verksamheten och sällskap de facto ska kunna undvika närkontakt med varandra till och med 16.5.2021.

Dessutom rekommenderar gruppen att regionförvaltningsverket fortsättningsvis enligt 58 § i lagen om smittsamma sjukdomar förbjuder offentliga tillställningar och allmänna sammankomster med över 6 personer inomhus och i avgränsade utomhusutrymmen till och med 16.5.2021.

Huvudstadsregionens samordningsgrupp rekommenderade under sitt möte 20.4.2021 att regionförvaltningsverket fattar beslut enligt 58 d § i den temporära lagen om smittsamma sjukdomar om att närkontakter mellan personerna i kundutrymmen de facto ska kunna undvikas till och med 16.5.2021. Dessutom rekommenderade gruppen att regionförvaltningsverket fortsättningsvis fattar beslut som förbjuder offentliga tillställningar och allmänna sammankomster med över 6 personer inomhus och i avgränsade utomhusutrymmen till och med 16.5.2021.

Under samarbetsmötet 20.4.2021 med kommunerna i huvudstadsregionen utanför Nyland, HNS och regionförvaltningsverket konstaterades att förlängningen av förbudet mot offentliga tillställningar enligt 58 d § och 58 § i lagen om smittsamma sjukdomar passar hela HNS-området och att besluten enligt 58 § och 58 d § i lagen om

smittsamma sjukdomar fattas till och med 16.5.2021 så att sammankomstbegränsningen är sex personer.

Enligt Institutet för hälsa och välfärds (THL) riksomfattande lägesrapporter för uppföljningen av hybridstrategin uppgick incidensen per 100 000 invånare över sju dagar i Helsingfors och Nylands sjukvårdsdistrikt veckorna 11-14 till 167.2, 146.7, 110.9 och 83.9, medan den procentuella andelen positiva prov av alla testade var 4.3, 4.1, 3.2 och 2.8.

Lägesbedömning av Kymmenedalens sjukvårdsdistrikts samarbetsgrupp för covid-19

Kymmenedalens sjukvårdsdistrikts regionala coronastyrningsgrupp konstaterade under sitt möte 21.4.2021 att hela distriktet är i coronaepidemins samhällsspridningsfas. Incidensen per 100 000 invånare under 14 dagar är i hela sjukvårdsdistriktets område 83,3 och de positiva testens andel utgör 1,9 %. Cirka 80 % av smittkällorna kan spåras och i cirka 18 % av fallen kan smittkällan inte spåras. Enligt gruppen är smittspårningsteamet överbelastat på grund av ökad arbetsmängd och omfattande smittkedjor. Tre covid-19-patienter vårdas på sjukhus.

Gruppen rekommenderar att regionförvaltningsverket fortsätter sammankomstbegränsningen om sex personer för offentliga tillställningar och allmänna sammankomster och fattar ett beslut enligt 58 d § i lagen om smittsamma sjukdomar till den 16 maj 2021.

Gruppen konstaterar gällande 58 d § i lagen om smittsamma sjukdomar att kriterierna som föreskrivs i lagen (incidens och smittkedjor) uppfylls i regionen och att det är nödvändigt att införa 58 d § i lagen om smittsamma sjukdomar i området. Gruppen hänvisar dessutom till incidensen i området, den procentuella andelen positiva prov och spårbarhetsprocessen för smittorna.

Gruppen konstaterar också att sex personers sammankomstbegränsningen är nödvändig i den här fasen av epidemin och att man försöker kontrollera den snabba spridningen av viruset genom att så mycket som möjligt begränsa närkontakter mellan mänskorna. Gruppen hänvisar till det epidemiologiska läget i området.

Enligt Institutet för hälsa och välfärds (THL) riksomfattande lägesrapporter för uppföljningen av hybridstrategin uppgick incidensen per 100 000 invånare över sju dagar i Kymmenedalens sjukvårdsdistrikt veckorna 11-14 till 30.6, 64.3, 85.7 och 47.8, medan den procentuella andelen positiva prov av alla testade var 1.9, 3.2, 4.0 och 2.1.

Lägesbedömning av Päijänne-Tavastlands sjukvårdsdistrikts samarbetsgrupp för covid-19

Päijänne-Tavastlands sjukvårdsdistrikts regionala samarbetsgrupp konstaterade på sitt möte 19.4.2021 att hela distriktet är i coronaepidemins samhällsspridningsfas. Antalet fall har varit på en hög nivå men håller nu på att avta. Incidensen per 100 000 invånare över 14 dygn är i hela sjukvårdsdistriktets område 133 och andelen positiva test är 3,1 %. Av smittfallen kan man spåra 76 %.

Smittorna bland över 60-åringar håller på att minska. Behovet av sjukhusvård har emellertid minskat och specialarrangemang har avvecklats. Åtta patienter vårdas på sjukhus, varav en del är på intensivvårdsavdelningen. Den specialiserade sjukvårdens kapacitet fungerar normalt.

Gruppen rekommenderade att offentliga tillställningar och allmänna sammankomster begränsas till sex personer till 16.5.2021, varefter en ny bedömning av läget görs. Dessutom ansåg gruppen att kriterierna för införande av 58 d § i lagen om smittsamma sjukdomar allttjämt uppfylls i området. Enligt gruppen konstaterades totalt 26 smittor från okänd källa förra veckan och de innebär en avsevärd risk för smittspridning. Dessutom är incidensen i området allttjämt hög. Gruppen rekommenderar att beslutet enligt 58 d§ i lagen om smittsamma sjukdomar förlängs till 16.5.2021.

Enligt Institutet för hälsa och välfärds (THL) riksomfattande lägesrapporter för uppföljningen av hybridstrategin var incidensen per 100 000 invånare över sju dagar veckorna 11–14 i Päijänne-Tavastlands sjukvårdsdistrikt 98.7, 77.7, 68.7 och 75.8, och den procentuella andelen positiva prov av alla testade 4.4, 4.1, 4.2 och 4.5.

Slutsats

Statsrådet rekommenderar i sitt principbeslut 23.10.2020 att regionala begränsningsåtgärder och rekommendationer som grundar sig på förebyggandet av spridning av smittsamma sjukdomar samt annan informationsstyrning inriktas proaktivt och effektivt på det sätt som lagen förutsätter. De åtgärder som ska vidtas ska sättas i en ändamålsenlig ordning utgående från det regionala epidemiologiska läget och de praktiska möjligheterna att genomföra åtgärderna. Besluten ska i enlighet med de regionala myndigheternas prövning basera sig på vad som är mest effektivt och proportionerligt utifrån den regionala epidemiologiska lägesbilden, den allmänna och regionala sakkunniginformationen om smittkällorna och smittrisen samt andra tillgängliga uppgifter.

En regionalt, lokalt och tidsmässigt inriktad, men omfattande och ömsesidigt stödjande användning av olika åtgärder skapar som helhet de bästa förutsättningarna för regionerna att bekämpa spridningen av epidemin. Exakta och tillfälliga åtgärder som i betydande grad begränsar verksamheten men är mer begränsade kan vara motiverade i situationer där epidemin snabbt försämras.

De ovan nämnda utgångspunkterna i principbeslutet 23.10.2020 har också lyfts fram i handlingsplanen för hybridstrategin för bromsning av covid-19-epidemin under januari till maj 2021. Handlingsplanen baserar sig på statsrådets principbeslut 22.12.2020 och har publicerats på statsrådets webbplats. Enligt handlingsplanen måste man reagera snabbt och proaktivt på försämringen av epidemiläget genom att införa effektiva och epidemiologiskt ändamålsenliga åtgärder. Bekämpnings- och begränsningsåtgärderna på regional nivå är av central betydelse för att förhindra smittspridningen och sätta stopp för försämringen av läget. När det regionala läget bedöms måste också de omkringliggande områdenas och det nationella läget beaktas. Begränsningsåtgärderna får inte heller avvecklas för tidigt, utan rekommendationerna och restriktionerna ska lättas efter noga övervägande så att nya smittkluster inte uppstår. I en situation där incidensen har ökat på riksnivå och allt fler regioner har konstaterat att de antingen befinner sig i accelerationsfasen eller till och med i samhällsspridningsfasen, kan Institutet för hälsa och välfärd bedöma att det för att skydda människors hälsa och trygga hälso- och sjukvårdskapaciteten är nödvändigt att införa fler åtgärder för att minska de fysiska kontakterna mellan människor i hela Finland.

På grund av den hotande epidemin orsakad av virusmutationer beskrivs i kompletteringen till handlingsplanen av den 26 januari 2021 tre åtgärdsnivåer som i olika lägen ska förhindra snabb eskalering av epidemin och risk för samhällsspridning i hela landet.

Statsrådet fattade 25.2.2021 ett principbeslut om övergång till nivå två i kompletteringen av handlingsplanen för hybridstrategin. Enligt principbeslutet består de fortsatta åtgärderna av att social- och hälsovårdsministeriet styr alla de områden som enligt Institutet för hälsa och välfärd och ministeriets bedömning befinner sig i samhällsspridningsfasen att införa de åtgärder för samhällsspridningsfasen (inkl. de nya befogenheterna enligt lagen om smittsamma sjukdomar) och de tilläggsåtgärder som anges i handlingsplanen och den kompletterande handlingsplanen för genomförandet av hybridstrategin.

På grund av coronavirusläget har det varit undantagsförhållanden i Finland sedan 1.3.2021.

Social- och hälsovårdsministeriet har i sitt styrbrev 1.3.2021 konstaterat att det enligt social- och hälsovårdsministeriet är nödvändigt att omedelbart ta i bruk de åtgärder som anges i styrbrevet och som rekommenderas att vidtas i samhällsspridningsfasen i områden som har bedömts vara i samhällsspridningsfasen och områden som kan jämföras med dem. Dessutom anser social- och hälsovårdsministeriet det motiverat att rekommendera att man i syfte att stärka den riksomfattande epidemibekämpningen och hindra epidemispridningen i de områden som bedöms vara i accelerationsfasen omedelbart inför de

åtgärder som rekommenderas i styrbrevet. Social- och hälsovårdsministeriet uppmanar regionerna att fastställa ovan nämnda åtgärder fram till den 28 mars 2021.

Social- och hälsovårdsministeriet har 9.4.2021 (VN/9358/2021) gett ett styrningsbrev gällande begränsningsåtgärder för att hindra spridningen av virusvarianter och epidemin. Ny styrning gavs med brevet till och med 30.4.2021. Social- och hälsovårdsministeriet styr alla områden som enligt Institutet för hälsa och välfärd och ministeriets bedömning uppfyller kriterierna för samhällsspridningsfasen eller som med tanke på behovet av åtgärder kan anses befinna sig i denna fas att införa de åtgärder för samhällsspridningsfasen (inkl. de nya befogenheterna enligt lagen om smittsamma sjukdomar) och de tilläggsåtgärder som anges i handlingsplanen och den kompletterande handlingsplanen för genomförandet av hybridstrategin.

Enligt social- och hälsovårdsministeriets brev, även om regionerna i regel styrs till åtgärder i samhällsspridningsfasen och tilläggsåtgärder som gäller den vuxna befolkningen, ska rekommendationer och begränsningar i de regioner som befinner sig i samhällsspridningsfasen, där epidemin inte visar tecken på avmattning, i princip inte avvecklas utan noggrann prövning av dess effekter och eventuella ersättande åtgärder. Även begränsningsåtgärder enligt handlingsplanen som påverkar barn och unga ingår fortsättningsvis i det urval av metoder som regionerna överväger. När epidemin lugnar ner sig ska rekommendationerna och begränsningarna avvecklas endast efter omsorgsfullt övervägande. Samtliga sjukvårdsdistrikt i Södra Finlands verksamhetsområde har fastställts höra till den gruppen.

Regionförvaltningsverket konstaterar att epidemin för närvarande är i samhällsspridningsfasen i Södra Karelen, Helsingfors och Nylands, Kymmenedalens och Päijänne-Tavastlands sjukvårdsdistrikt. Enligt erhållna utredningar är incidensen per 100 000 invånare över 14 dygn i Södra Karelen 71, i Helsingfors och Nylands sjukvårdsdistrikt 149, i Kymmenedalen 83,3 och i Päijänne-Tavastland 133. I sjukvårdsdistrikten konstateras sjukdomskluster som inte kan spåras på ett tillförlitligt sätt och som utgör en betydande risk för att nya smittor sprids. På grund av virusvarianterna är det epidemiologiska läget osäkert och kan till och med snabbt försämrats. Syftet med de meddelade begränsningarna är att kontrollera smittspridningen genom att bland annat begränsa kontakterna mellan människor.

Med beaktande av ovan och rekommendationerna som Institutet för hälsa och välfärd och sjukvårdsdistrikten har gett i egenskap av sakkunniga anser Regionförvaltningsverket i Södra Finland att det för att hindra att den smittsamma sjukdomen sprids är nödvändigt att förbjuda alla offentliga tillställningar och allmänna sammankomster i kommunernas områden i Södra Karelen, Helsingfors och Nylands sjukvårdsdistrikt, Kymmenedalens och Päijänne-Tavastlands

sjukvårdsdistrikt, men inomhus och i avgränsade utrymmen utomhus kan man emellertid ordna offentliga tillställningar och allmänna sammankomster där antalet deltagare är högst sex personer om säkerheten i dem kan tryggas genom att följa undervisnings- och kulturministeriets och Institutet för hälsa och välfärds anvisningar av 21.9.2020 (bilaga 1).

Dessutom anser Regionförvaltningsverket i Södra Finland att det för att hindra att den smittsamma sjukdomen sprids är nödvändigt att för kommunernas områden i Södra Karelen, Helsingfors och Nylands sjukvårdsdistrikt, Kymmenedalens och Päijänne-Tavastlands sjukvårdsdistrikt meddela ett föreläggande enligt 58 d § som ålägger samtliga aktörer som avses i 58 d § 5 momentet i lagen om smittsamma sjukdomar att ordna användningen av utrymmen i kommunernas områden i verksamhetsområdet som är öppna för allmänheten eller avsedda för en begränsad kund- eller deltagargrupps vistelse som avses i 3 momentet i samma paragraf så att kunderna och de som deltar i verksamheten samt sällskap de facto kan undvika sådan närkontakt med varandra som avses i 4 momentet.

Aktören kan fullgöra sin skyldighet genom att begränsa antalet kunder, genom att arrangera kundplatserna eller lokalerna eller på något annat sätt som beaktar verksamhetens särdrag.

I det här beslutet avses med utrymmen som är öppna för allmänheten eller avsedda för en begränsad kund- eller deltagargrupps vistelse

- 1) utrymmen inomhus som används för samtidig vistelse av fler än 10 kunder eller deltagare
- 2) med avseende på område och funktion avgränsade utrymmen utomhus som används för syften som riktar sig till fler än 50 kunder eller deltagare samtidigt och för vars användning för verksamheten i fråga verksamhetsarrangören ansvarar vid en viss tidpunkt.
- 3) utrymmen som används för verksamhet som avses i 58 g 4 momentet oberoende av antalet kunder eller deltagare i verksamheten.

I det här beslutet avses med närkontakt 1) vistelse ansikte mot ansikte eller i samma utrymme på mindre än två meters avstånd under mer än 15 minuter eller 2) fysisk kontakt med varandra.

Beslutet förpliktar följande aktörer som disponerar över utrymmena och använder dem i sin verksamhet:

- 1) privata sammanslutningar, stiftelser och andra juridiska personer, dock inte de utövare av förplägnadsverksamhet som avses i 1 § 2 momentet 6 punkten i lagen om inkvarterings- och förplägnadsverksamhet och i motsvarande lagstiftning i landskapet Åland;

- 2) enskilda näringsidkare;
- 3) kommuner och samkommuner;
- 4) religionssamfund;
- 5) offentligrättsliga inrättningar.

Beslutet tillämpas inte på läroanstaltens verksamhet, småbarnspedagogik, professionell idrott eller verksamhet som hör till privatlivet eller familjelivet. Beslutet får inte hindra rätten till lagstadgade tjänster eller rätten att få sin sak behandlad av en behörig myndighet eller hindra en tjänsteman eller tjänsteinnehavare från att sköta sina tjänsteåligganden.

Aktörer som avses i det här beslutet ska dessutom beakta skyldigheten enligt 58 h § att utarbeta en skriftlig plan för hur de fullgör de skyldigheter och iakttar de begränsningar som fastställs i beslutet. Om det inte är möjligt att ordna verksamheten på det sätt som det här beslutet förutsätter, kan utrymmena för kunder och deltagare inte användas.

Regionförvaltningsverket i Södra Finlands beslut gällande kommunerna inom dess verksamhetsområde grundar sig på den nuvarande helhetsbedömningen av det regionala läget, där man har bedömt de regionala faktiska konsekvenserna av covid-19 för folkhälsan och utöver Institutet för hälsa och välfärds sakkunskap även har beaktat de regionala myndigheternas synpunkter samt social- och hälsovårdsministeriets styrning om behovet av begränsningsåtgärder. Vid prövningen av åtgärderna har man beaktat att beslutet har konsekvenser för samhället, ekonomin, näringslivet och grundläggande fri- och rättigheter. En näringsidkare kan för att fullgöra skyldigheterna enligt beslutet till exempel vara tvungen att begränsa antalet kunder, vilket kan leda till inkomstförlust och försämra verksamhetens lönsamhet och därigenom också påverka sysselsättningen. Med det här beslutet begränsas verksamheten emellertid endast till den del som det är nödvändigt med tanke på att det epidemiologiska läget är accelererande och osäkert.

Regionförvaltningsverkets beslut enligt 58 § 1 momentet och 58 d § 1 momentet i lagen om smittsamma sjukdomar får meddelas för högst en månad. Om det epidemiologiska läget förändras gör regionförvaltningsverket en ny bedömning av beslutet att begränsa sammankomster och användningen av utrymmen.

På basis av ovan är det här beslutet nödvändigt för att förhindra att den smittsamma sjukdomen sprids inom kommunerna i Södra Karelen, Helsingfors och Nylands, Kymmenedalens och Päijänne-Tavastlands sjukvårdsdistrikt.

TILLÄMPADE BESTÄMMELSER

Lagen om smittsamma sjukdomar (1227/2016) 1, 8, 58, 58 c, 58 d, 58 g, 58 h, 59 a-c och 91 §

Statsrådets förordning om smittsamma sjukdomar (146/2017) 1 och 5 §

SÖKANDE AV ÄNDRING

Enligt 90 § 1 momentet i lagen om smittsamma sjukdomar får det här beslutet överklagas genom besvär hos Tavastehus förvaltningsdomstol på det sätt som föreskrivs i lagen om rättegång i förvaltningsärenden (808/2019). En besvärsanvisning är bifogad.

VERKSTÄLLANDE

Med stöd av 91 § 1 momentet i lagen om smittsamma sjukdomar verkställs det här beslutet omedelbart trots eventuellt överklagande.

MER INFORMATION

Ytterligare information ges vid behov av regionförvaltningsöverläkare Laura Nikunen, tfn 029 501 6000 (växeln).

överdirektör Merja Ekqvist

regionförvaltningsöverläkare Laura Nikunen

BILAGOR

Bilaga 1, Institutet för hälsa och välfärds och undervisnings- och kulturministeriets anvisningar för att förhindra coronavirussmitta vid offentliga tillställningar, vid allmänna sammankomster och vid användningen av offentliga lokaler av den 21 september 2020.

Bilaga 2, Kommunerna inom Södra Karelens, Helsingfors och Nylands, Kymmenedalens och Päijänne-Tavastlands sjukvårdsdistrikt

DISTRIBUTION OCH PRESTATIONSavgift

Beslutet delges genom offentlig delgivning

Delgivningen av det här beslutet sker genom offentlig delgivning. Beslutet hålls framlagt hos Regionförvaltningsverket i Södra Finland till och med 16.5.2021. Ett meddelande om att beslutet hålls framlagt har publicerats i det allmänna datanätet på regionförvaltningsverkets webbplats www.rfv.fi.

Delfåendet av beslutet anses ha skett den sjunde dagen efter att ovan nämnda meddelande har publicerats på regionförvaltningsverkets webbsidor.

För kännedom

Kommunerna och samkommunerna inom Södra Karelen, Helsingfors och Nylands, Kymmenedalens och Päijänne-Tavastlands sjukvårdsdistrikt

Södra Karelen, Helsingfors och Nylands, Kymmenedalens och Päijänne-Tavastlands sjukvårdsdistrikt som ombes informera läkarna som ansvarar för smittsamma sjukdomar i kommunerna om beslutet

Polisinrättningarna i Helsingfors, Tavastland, Östra Nyland, Sydöstra Finland och Västra Nyland

Räddningsverken i Södra Karelen, Helsingfors stad, Östra Nyland, Mellersta Nyland, Kymmenedalen, Päijänne-Tavastland och Västra Nyland

Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården

Institutet för hälsa och välfärd

Social- och hälsovårdsministeriet

Undervisnings- och kulturministeriet

Statsrådets kanslis kommunikationsavdelning

Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata

Avgiftsfritt